

DYSLEKSJA

- biuletyn informacyjny dla

rodziców

CO TO JEST DYSLEKSJA?

Dysleksja to zaburzenie objawiające się trudnościami w nauce czytania i pisania u dzieci, które nie powinny mieć tego typu problemów. Chodzi tu bowiem o osoby, które są normalnie rozwinięte intelektualnie; nie mają żadnych schorzeń neurologicznych, ani też poważnych wad wzroku i słuchu; są również otoczone prawidłową opieką, zarówno w szkole, jak i w środowisku rodzinnym.

Dysleksja nie jest wcale problemem rzadkim - występuje w różnej formie u kilku lub nawet kilkunastu procent społeczeństwa. Jej przyczyny nie zostały jeszcze do końca zbadane; wiadomo jednak, iż najczęściej ma ona podłoże biologiczne.

Dysleksja (w wypadku dzieci poniżej 10 roku życia mówi się o tzw. **dysleksji rozwojowej**) to termin obejmujący kilka rodzajów zaburzeń:

- **Dysleksja** - rozumiana jako trudności w czytaniu, przejawiające się zaburzeniami tempa i techniki czytania, jak i stopnia rozumienia treści. Używanie określenia „dysleksja” w wypadku kłopotów z czytaniem zwiększa bałagan w terminologii, jednak takie nazewnictwo już się niestety utarło.
- **Dysortografia** - czyli trudności z opanowaniem poprawnej pisowni. Przy czym, aby można było stwierdzić dysortografię trzeba sprawdzić, czy dziecko popełnia błędy ortograficzne mimo dobrej znajomości zasad pisowni.
- **Dysgrafia** - czyli niski poziom graficzny pisma (potocznie mówimy, że dziecko „brzydko pisze”). Litery pisane przez dziecko są koślawe, różnej wielkości i często ładują na niewłaściwej wysokości. Praktycznie wszystkie dzieci zaczynające pisać

popołniają tego typu błędy, więc występowanie ich w pierwszym zeszytce nie stanowi podstawy do obaw. Problem pojawia się, gdy błędy utrzymują się mimo upływu czasu.

- **Dyskalkulia** - czyli problemy w matematyce. Dzieci z tym zaburzeniem mają zwykle kłopoty z pojęciem liczby, ocenianiem co jest większe a co mniejsze, porównywaniem liczebności zbiorów, itd.

Dysleksja to nie choroba, którą można wyleczyć. Dyslektykiem jest się na całe życie, dlatego tak ważne jest wyćwiczenie różnych strategii postępowania, dzięki którym zaburzenie to nie będzie przeszkadzać w życiu codziennym. Powinna w tym pomóc terapia pedagogiczna (zajęcia kompensacyjno-korekcyjne); przy czym im wcześniej owa terapia się rozpocznie, tym lepiej dla dziecka. Pierwsze symptomy zaburzeń dyslektycznych mogą zostać wychwycone przez nauczycieli, pedagogów czy logopedów już w przedszkolu lub w zerówce (na przykład przy użyciu tzw. Skali Ryzyka Dysleksji prof. M. Bogdanowicz). Natomiast dzieci powyżej dziesiątego roku życia, u których utrzymują się objawy dysleksji, powinny zostać skierowane na badania do poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dopiero wtedy można jednoznacznie zdiagnozować dysleksję i wystawić opinię o dostosowaniu warunków egzaminacyjnych do dysfunkcji ucznia (słynne „zaświadczenie”).

Z ZAŚWIADCZENIEM CZY BEZ?

W chwili obecnej upowszechniło się przekonanie, że dobrze jest „załatwić” dziecku opinię o dysgrafii, dysortografii, etc., gdyż ułatwi mu ona zdawanie egzaminów szkolnych. Zachowanie takie krzywdzi jednak uczniów rzeczywiście mających problemy - są oni automatycznie klasyfikowani jako kombinatory, a samo zaświadczenie traci należną mu rangę. Właśnie dlatego niektóre poradnie przed wystawieniem opinii żądają udokumentowania korzystania przez dziecko z zajęć terapeutycznych - szkolnych, poradnianych lub prywatnych.

GDZIE SZUKAĆ POMOCY?

Jeżeli rodzice zaobserwują u swego dziecka wyżej opisane trudności w nauce, a zwłaszcza gdy występuje łącznie wiele spośród nich, powinni niezwłocznie zwrócić się do:

- nauczyciela języka polskiego, wychowawcy dziecka lub pedagoga szkolnego...
  - ...który - w razie potrzeby - skieruje dziecko na badania diagnostyczne oraz opracuje dla niego indywidualny tok nauki, dostosowany do jego możliwości i potrzeb.
- rejonowej poradni psychologiczno-pedagogicznej lub do innej poradni specjalistycznej, udzielającej pomocy dzieciom i młodzieży...
  - ... gdzie przeprowadzić można specjalistyczne badania diagnostyczne dziecka (psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i lekarskie) w celu ustalenia przyczyn jego trudności w nauce,
  - ... gdzie otrzymać można skierowanie na zajęcia terapii pedagogicznej (odbywające się zazwyczaj w samej poradni lub w szkole) oraz szczegółowe wskazówki odnośnie pracy z dzieckiem w domu,
  - ... gdzie uzyskać można skierowanie dziecka do klasy terapeutycznej lub na tzw. kolonie terapeutyczne (wakacyjne wyjazdy, na których terapia pedagogiczna połączona jest z rekreacją).
- Polskiego Towarzystwa Dysleksji...

...pod adres: Al. Legionów 11, 80-441 Gdańsk; tel. +48 58 341 06 97; e-mail: ptd@ptd.edu.pl
lub dysleksja.info@gmail.com

TERAPIA W DOMU...

- Wszelkie zajęcia terapeutyczne przeznaczone dla uczniów z dysleksją, które prowadzone są w szkołach czy poradniach, powinny być wspierane przez ćwiczenia wykonywane przez rodziców z dzieckiem w domu. Przy czym jednak sam dobór zadań winien określić wykwalifikowany terapeuta. Przykład tego typu ćwiczenia przedstawiono poniżej:
  - **„Dyktando w 10 punktach”:**
    - 1) Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące trzy zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.
    - 2) Zaznacz w książce dziecka trzy zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.
    - 3) Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni).
    - 4) Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).

- 5) Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.
- 6) Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.
- 7) Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.
- 8) Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst, z którego dyktował zdania.
- 9) Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.
- 10) Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).

Uwaga: Ćwiczenie to ma za zadanie: utrwalić znajomość zasad pisowni, wytworzyć nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania oraz sprawdzania już napisanego tekstu.

➤ Warto również, aby rodzice dziecka dyslektycznego starali się jak najwięcej dowiedzieć o jego chorobie, na przykład - czytając artykuły i książki temu zagadnieniu poświęcone. W księgarniach, bibliotekach czy internecie znaleźć można niemało tego typu lektur, np.:

- *Dysleksja. Teoria i praktyka*, red. G. Reid, J. Wearmouth, Gdańska 2008.
- G. Reid, *Dysleksja - podręcznik praktyka*, Gdańska 2018.
- G. Reid, S. Green, *100 i więcej pomysłów jak pomóc dziecku z dysleksją*, Gdańsk 2015.
- Grabowska K., Jastrząb J., Mickiewicz J., Wojak M., *Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu. Poradnik metodyczny do terapii dzieci dyslektycznych*, Toruń 1994.
- Małasiewicz A., *Wprawki w czytaniu sylabowym dla uczniów z dysleksją i nie tylko*, Gdańsk 2009.
- Mickiewicz J., *Ćwiczenia ułatwiające naukę czytania i pisania dla uczniów klas młodszych*, Z. 1-3, Toruń 1997 - 1999.
- Pecyna M. B., *Zaburzone zachowanie dysleksja rozwojowa i co dalej...*, Wrocław 2009.
- artykuły poświęcone zagadnieniom rozpoznawania i terapii zaburzeń dyslektycznych, zamieszczone na stronach internetowych: <http://eduseek.interklasa.pl>; www.spet.info.pl; <http://serwisy.gazeta.pl/edukacja/>.

!!! Ale przede wszystkim, zarówno dzieci cierpiące na dysleksję jak i ich rodzice powinni pamiętać, że choroba ta – mimo iż uciążliwa - nie musi stanąć na przeszkodzie

w realizacji marzeń i osiągnięciu sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.!!!

Dyslektykami były przecież tak znane osoby jak:

- Hans Christian Andersen, autor baśni dla dzieci,
- Tomasz Alwa Edison, słynny wynalazca,
- Winston Churchill, brytyjski mąż stanu,
- Albert Einstein, twórca teorii względności,
- Agata Christie, autorka powieści kryminalnych.

Na koniec:

DEKALOG DLA RODZICÓW DZIECI DYSLEKTYCZNYCH

1. *Nie traktuj dziecka jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.*
2. *Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka w nadziei, że zmobilizujesz je to do pracy.*
3. *Nie ludź się, że dziecko "samo z tego wyrośnie", "weźmie się w garść", "przysiądzie faldów" lub że ktoś je z tego "wyleczy".*
4. *Nie spodziewaj się, że kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisanie i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej.*
5. *Nie ograniczaj dziecku zajęć pozalekcyjnych, aby miało więcej czasu na naukę, ale i nie zwalnij go z systematycznych ćwiczeń.*
6. *Staraj się zrozumieć swoje dziecko, jego potrzeby, możliwości i ograniczenia, aby zapobiec trudnościom szkolnym.*
7. *Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka: na czym polegają i co jest ich przyczyną. Skonsultuj się ze specjalistą (psychologiem, pedagogiem, logopedą).*
8. *Aby jak najwcześniej pomóc dziecku: zaobserwuj w codziennej pracy z dzieckiem, co najskuteczniej mu pomaga, korzystaj z odpowiedniej literatury i fachowej pomocy nauczyciela - terapeuty (w formie terapii indywidualnej i grupowej), bądź w stałym kontakcie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym.*
9. *Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego kłopotach szkolnych.*
10. *Chwal i nagradzaj dziecko nie tyle za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek. Spraw, aby praca z dzieckiem była przyjemna dla was obojga.*

(Opr.: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz; zob.: <http://dysleksja.univ.gda.pl>)